
SAKSFRAMLEGG

Til:
Ph.d.-utvalget ved HSL-fakultetet

Møtedato:
15.06.2022

Sak:

Forslag til endringer i forskrift om graden ph.d. ved UiT på høring

Innstilling til vedtak:

Ph.d.-utvalgets innspill til forslag til endringer i forskrift om graden ph.d.- ved UiT, tas med innarbeides i fakultetets høringssvar.

Bakgrunn:

Seksjon for forskning og utdanningskvalitet har sendt forslag til endringer i forskrift om graden ph.d.- ved UiT på høring til enhetene. Høringsfristen er 17. juni 2022. Se vedlegg.

Bakgrunnen for foreslåtte endringer er flere, deriblant behov for å oppdatere forskriften i tråd med endringer i universitets- og høyskoleloven; få inn bestemmelser om fellesgradssamarbeid som har manglet, og innføre tilleggsbestemmelser for den nye planlagte ph.d.-graden i kunstnerisk utviklingsarbeid m.v. Ellers er det foreslått endel strukturelle endringer for å gjøre forskriften mer oversiktlig og brukervennlig.

Forslagene til endringer som berører faglige krav og kvaliteten i ph.d.-studiet ønskes diskutert i Ph.d.-utvalget før fakultetet utformer sitt høringssvar.

§ 8 Opptakskrav (gammel § 6):

Fakultetets adgang til å godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak foreslås fjernet. Inn kommer det en presisering om at opptaksgrunnlaget skal være i samsvar med beskrivelsene i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverkets andre syklus (mastergrad 120 stp. som bygger på bachelorgrad på 180 stp., eller integrert mastergrad på 300 stp.).

Dette vil innebære at dagens unntaksbestemmelser om anledningen til å gjøre særskilt vurdering av kortere utenlandske mastergrader ved fakultetet må utgå:

«Unntaksvis kan søkjarar som har ein bachelorgrad på 180 studiepoeng og ein utanlandsk mastergrad (75 eller 90 ECTS), få opptak etter individuell vurdering. Mastergraden må innehalde eit større skriftleg arbeid tilsvarande 30 ECTS og eitt av følgjande tilleggskrav:

- Ekstra emne på masternivå for å oppnå totalt 120 studiepoeng på mastergrads nivå.
- Vitskaplege arbeid som ut frå ei skjønnsvurdering kan seiast å vege opp for manglar i formell utdanning (desse arbeida kan ikkje inngå i ph.d.-studiet).»

I stedet skal endringer om godkjenning av utenlandsk utdanning nedfelt i universitets- og høyskoleloven, inn i ph.d.-forskriften. Det foreslås at:

«(2) Søkere med høyere utdanning fra et land som har ratifisert Lisboakonvensjonen skal vurderes i tråd med universitets- og høyskoleloven (uhl) § 3-5 (3)».

Antall utdanningsår på de forskjellige skole- og høyskole/universitetstrinnene har vært vektlagt når søknad om godkjenning av utenlandsk utdanning skal vurderes som likestilt med f.eks. en norsk akkreditert mastergrad. En søker som f.eks. har 2-årig videregående opplæring må vise til 4-årig bachelorgrad + 2-årig mastergrad for at mastergraden skal regnes for å være på 'nivå med' og likeverdig med en norsk mastergrad, og gi grunnlag for opptak til ph.d.-studier i Norge.

Endringen i uhl betyr at UiT nå skal godkjenne utenlandsk mastergrad fra en akkreditert institusjon i en stat som har ratifisert Lisboakonvensjonen, med mindre det kan påvises *betydelige forskjeller* mellom utdanningen det er søkt om godkjenning for, og utdanningen den sammenlignes med. En kortere utenlandsk mastergrad på 75 eller 90 stp., eller en mastergrad med kortere masteroppgave enn 30 stp., er ikke nødvendigvis 'vesentlige forskjeller' i denne sammenhengen. Søkere til ph.d.-programmet kan med andre ord får opptak med kortere mastergrad uten å måtte dokumentere ekstra masteremner eller ha vitenskapelige arbeider i tillegg. For søkere om opptak til ph.d.-studiet med mastergrad fra land som har ratifisert Lisboakonvensjonen må vi nå vurdere om det er vesentlige forskjeller:

- *i læringsutbyttet* mellom den utenlandske kvalifikasjonen og den relevante kvalifikasjonen den sammenlignes med;
- *i adgangen til videre aktiviteter* (f.eks. videre studier, forskningsaktivitet og lønnet arbeid);
- *i nøkkelementene av programmet/programmene* som fører frem til den aktuelle kvalifikasjonen i landet der det søkes om godkjenning er så vesentlig at det utenlandske kvalifikasjonen ikke kan godkjennes
- *i kvaliteten av programmet og/eller institusjonen* som utstedte kvalifikasjonen, og kvaliteten av programmene og/eller institusjonene som utsteder kvalifikasjoner tilsvarende de søkeren ønsker godkjenning for, er så vesentlige at den utenlandske kvalifikasjonen ikke kan godkjennes

Vesentlige forskjeller kan være at den utenlandske mastergraden ikke inneholder et større skriftlig arbeid (masteroppgave), eller at den ikke gir adgang til videre studier på ph.d.-nivå ved institusjonen eller i landet den ble avlagt, eller at kunnskapen, ferdighetene og kompetansen i henhold til læringsutbyttet avviker vesentlig på viktige områder med læringsmålet for en relevant norsk mastergrad.

Det er 54 land som har ratifisert Lisboakonvensjonen, inkl. Norge. Storbritannia og USA er ikke blant disse landene, men er ofte representert blant søkerne til stipendiatstillinger/ph.d.-studiet ved HSL-fakultetet. England utsteder som oftest mastergrad etter ettårig studieløp på enten 10 eller 12 måneders lengde og som tilsvarer 60, 90 eller 75 studiepoeng, mens for søkere fra USA kreves det fullført og bestått videregående skole og ett års høyere utdanning for å tilkjennes generell studiekompetanse. Høyere utdanning som bygger på dette nivået kan normalt godkjennes som høyere utdanning i Norge.

Kunnskapsdepartementet har tidligere bedt utdanningsinstitusjonene om å legge prinsippene i Lisboakonvensjonen til grunn også når de vurderer utdanning tatt i et land som ikke har tiltrådt konvensjonen. I forarbeidet til uhl § 3-5 ble det imidlertid anført at selv om departementet har bedt om dette, er ikke utdanningsinstitusjonene forpliktet til å følge departementets tilråkning¹. Hva UiT

---

¹ NOU 2020:3, kap. 31 (pkt. 31.4.1.4), side 312.

vil legge opp til av praksis på dette området vites ikke. Det er viktig at fakultetet gir sitt synspunkt på dette. det kan også nevnes at det pågår andre prosesser som kan gå i retning av departementets ønsker. I EU jobbes det med å få på plass en ordning med gjensidig automatisk godkjenning av utdanning innenfor EØS, mens UNESCO arbeider for globalt for godkjenning av kvalifikasjoner i høyere utdanning.

§ 16 Veiledning

Kravene til ph.d.-veileders kompetanse i ph.d.-forskriften er mildere og avviker med kravene som universitetsstyret fastsatte i sak etter gjennomgang av gjennomstrømmingen i ph.d.-studiet i 2017². Her ble det bestemt at alle veilederne skal gjennomgå veilederopplæring og også skal ta oppdateringskurs hvert tiende år. Kapasiteten i det eksisterende kurstilbudet i forskningsveiledning ved Result ble økt for å oppfylle tiltaket og de fikk også i oppdrag å etablere oppdateringskurs. Veilederopplæringen ble med andre ord satt som obligatorisk for å veilede ph.d.-studenter, mens det i ph.d.-forskriften går det frem at veileder bare anbefales å ha enten tidligere erfaring med veiledning av ph.d.-studenter eller opplæring (og videre at dette bare gjelder for minst én av veilederne som oppnevnes til ph.d.-studenten):

«(5) Rettleiar skal ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse innenfor fagfeltet og vera aktive ~~forskarar~~ **innen sitt felt**. Minst ein av de oppnemnde rettleiarane bør ha tidlegare efraring frå eller opplæring som rettleiar for ph.d.-studentar.

Forskriften harmonerer ikke med universitetsstyrets vedtak og bør endres til f.eks.:

«Veileder skal ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse innenfor fagfeltet og være aktiv forsker innenfor feltet for ph.d.-prosjektet. Minst en av de oppnevnte veilederne skal ha tidligere erfaring med å veilede ph.d.-studenter, eller ha gjennomgått opplæring som veileder av ph.d.-studenter i løpet av siste ti år, eller ha påbegynt opplæring i forskningsveiledning».

Trine Kvidal-Røvik
prodekan
—

Olav Skare
seksjonsleder
—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg:
Forslag til endringer i forskrift om graden ph.d. ved UiT – Høring (ePh.ref. 2022/4015)

---

² Arkiv: 2017/675-1 (sak S 2/17)